

OBSAH

Franz kardinál König: Slovo k českému vydání	19
Autorovo pozdravení českým čtenářkám a čtenářům	22
Namísto předmluvy: Kde stojíme	24

KAPITOLA PRVNÍ

„Jako když se květ rozevře v nečekaném jaru“

(Prehistorie Druhého vatikánského koncilu)

I. TĚMĚŘ SPONTÁNNÍ NÁPAD	29
1. Změna v církvi?	29
2. „Osvícen velkou myšlenkou“	30
II. CO JE KONCIL?	32
1. Církevněprávní situace	32
2. Pro srovnání	35
3. Smysl koncilu	36
4. Pravomoc koncilu	39
III. NEDOKONČENÝ 1. VATIKÁNSKÝ KONCIL (1869/70)	42
1. Program koncilu	42
2. Usnesení koncilu a jeho náhlé ukončení	43
IV. PAPEŽSKÁ CENTRÁLNÍ VLÁDA	45
1. Styl a forma řízení církve	45
2. Encykliky a instrukce	47
V. JAN XXIII.	48
1. Pius XII. a Jan XXIII.	48
2. Paradox papeže Jana	49

VI. OHLÁŠENÍ KONCILU	50
1. Plány uspořádat koncil	50
2. Představa Jana XXIII. o koncilu	52
3. Ohlášení	53
Doporučená literatura	54

KAPITOLA DRUHÁ

„S odvážným rozletem“

(Příprava koncilu – vzdor všemu odporu)

I. ODPOR – NEJEN V ŘÍMSKÉ KURII	56
1. Poslušnost podle vlastního uvážení?	56
2. Kritické hlasy	58
II. VYTYČENÍ CÍLE – PROTI MNOHA OČEKÁVÁNÍM A OBAVÁM	61
1. S očekáváními se protrhly hráze	61
2. Nebude to unijní koncil	63
3. Co tedy mělo být cílem koncilu?	65
4. „Pastorální koncil“	68
III. VNĚJŠÍ PŘÍPRAVA – BOJ S ĎÁBLEM ZBLÍZKA	70
1. Technické problémy	70
2. Přípravné komise	71
3. „Schémata“	74
4. Jednací řád	76
IV. ZAHÁJENÍ KONCILU – HODINA JANA XXIII.	79
Doporučená literatura	81

KAPITOLA TŘETÍ

„Jsme koncil – a žádní školáci“

(*Průběh koncilu*)

I. FORMÁLNÍ VÝSLEDEK PŘEDEM	82
II. PRŮBĚH KONCILU	86
1. Pro a proti užívání latiny	86
2. Koncil a tisk	89
3. „Pozorovatelé“	91
4. První jednací období: 11. října – 8. prosince 1962	93
5. Jednací řád koncilu	94
6. Druhé jednací období: 29. září – 4. prosince 1963	97
7. Třetí jednací období: 14. září – 21. listopadu 1964	98
8. Čtvrté jednací období: 14. září – 8. prosince 1965	98
III. SKANDÁLY A KRIZE	99
1. První náznaky	100
2. „Nota praevia explicativa“ (Předběžná vysvětlující poznámka) ke Konstituci o církvi	101
3. „Černý čtvrtek“: 19. listopad 1964	102
4. Papežovy otivy	103
IV. ZÁVĚR	104
Doporučená literatura	105

KAPITOLA ČTVRTÁ

„Latina jen pro turisty a zahraniční dělníky“

(*Liturgická reforma*)

I. NEJVIDITELNĚJŠÍ A NEJTRVALEJŠÍ REFORMNÍ DÍLO KONCILU	107
--	-----

II. LITURGICKÉ HNUTÍ JAKO PREHISTORIE	
LITURGICKÉ REFORMY	111
1. Liturgie před koncilem	111
2. Liturgické hnutí	114
3. Předkoncilní neděle	116
III. VZNIK KONSTITUCE O LITURGII	118
1. Přípravné práce	119
2. Hlasování	120
IV. TĚŽIŠTĚ KONSTITUCE O LITURGII	121
1. Národní jazyk v liturgii	121
2. Teologický základ	123
V. DŮSLEDKY – A JEDNO HODNOCENÍ	124
1. Důsledky	124
2. Jedno hodnocení	127
3. Nevyřešený problém	128
VI. STANOVISKO K JEDNOMU SPORNÉMU OPATŘENÍ JANA PAVLA II.	130
Doporučená literatura	132

KAPITOLA PÁTÁ

Z členů církve se stává Boží lid

(Pojetí církve)

I. OBRAZY CÍRKVE	133
1. Od hierarchie k lidu	133
2. Od patristického období po reformaci	134
3. Od reformační epochy po předvečer koncilu	136
II. ZÁPAS KONCILU O POJETÍ CÍRKVE	138
1. Konstituce o liturgii jako preludium	138
2. První koncept z roku 1962	139
3. Kritika, při níž se tají dech	141

4. Nutná záchrana cti	144
5. Druhý koncept a konečná verze	146
III. TĚŽIŠTĚ KONCILNÍHO UČENÍ O CÍRKVI	148
Exkurs: <i>Pravidla pro interpretaci textu církevního úřadu – a zvláště Druhého vatikánského koncilu</i>	148
1. Tradice mezi tradicemi	148
2. Kompromisy	150
3. Nové jako dodatek ke starému	153
4. Znalost toho, co předcházelo	154
5. Celý koncil – rozdílně interpretovaný	156
6. Duch a litera	158
A. Církev jako „svátost“	159
1. „Mysterium“ církve	159
2. Katechismový pojem „svátosti“	162
3. Teologický a pastorální impuls	164
4. Funkce této teze	169
B. Církev jako „Boží lid“	170
1. Kněžství všech pokřtěných	170
2. „Boží lid“ nebo „tělo Kristovo“?	171
3. Boží lid a lid národů	175
4. Pokřtění jako kněží	177
5. „Smysl pro víru“ a učitelský úřad	179
C. Církev jako <i>communio</i>	181
1. Tajný vůdčí motiv koncilu	181
2. Společenství s Bohem	182
3. Církev jako <i>communio</i>	183
D. Maria a církev	188
1. Bez hádky to nejde	188
2. Střízlivý text	190
E. Evangelická kritika	191
1. Dvě reprezentativní evangelická stanoviska	192
2. Pokus o odpověď	195
3. Opuštění církvi?	198
F. Laici	199
Doporučená literatura	201

KAPITOLA ŠESTÁ

„Elementy“ se stávají církví

(Ekumenická jednota církve)

I. NEJEKUMENIČTĚJŠÍ ZE VŠECH KONCILŮ	203
1. Ekumenický soukromý dopis	203
2. Vznik dekretu o ekumenismu	205
II. CO ŘÍKÁ KONCIL O JEDNOTĚ CÍRKVE?	207
1. Ohlédnutí na Konstituci o církvi	207
2. Dekret o ekumenismu	209
3. „Subsistit in Ecclesia catholica“	212
4. „Oprávněné odlišnosti“	217
5. „Hierarchie pravd“	218
6. „Plně začlenění“ a „spojení“	219
7. Ekumenismus obrácení	221
III. BUDOUCNOST EKUMENY?	223
1. Obnovení jednoty není v našich možnostech	223
2. „Církve a církevní společnosti“	225
Doporučená literatura	229

KAPITOLA SEDMÁ

„Zbavte nás těch ozdobných knoflíků a pásů, které nikdo nechce!“

(Úřad a hierarchie podle koncilových textů)

I. K PREHISTORII	231
1. Od nástupce apoštolů k členu biskupského kolegia	232
2. Jasnozřivé diskuse	236
II. „HIERARCHICKÉ“ ZŘÍZENÍ CÍRKVE	237
1. „Hierarchie“	237
2. „Hierarchické“ zřízení církve	238

KAPITOLA ŠESTÁ

„Elementy“ se stávají církví

(Ekumenická jednota církve)

I. NEJEKUMENIČTĚJŠÍ ZE VŠECH KONCILŮ	203
1. Ekumenický soukromý dopis	203
2. Vznik dekretu o ekumenismu	205
II. CO ŘÍKÁ KONCIL O JEDNOTĚ CÍRKVE?	207
1. Ohlédnutí na Konstituci o církvi	207
2. Dekret o ekumenismu	209
3. „Subsistit in Ecclesia catholica“	212
4. „Oprávněné odlišnosti“	217
5. „Hierarchie pravd“	218
6. „Plně začlenění“ a „spojení“	219
7. Ekumenismus obrácení	221
III. BUDOUCNOST EKUMENY?	223
1. Obnovení jednoty není v našich možnostech	223
2. „Církve a církevní společnosti“	225
Doporučená literatura	229

KAPITOLA SEDMÁ

„Zbavte nás těch ozdobných knoflíků a pásů, které nikdo nechce!“

(Úřad a hierarchie podle koncilových textů)

I. K PREHISTORII	231
1. Od nástupce apoštolů k členu biskupského kolegia	232
2. Jasnozřivé diskuse	236
II. „HIERARCHICKÉ“ ZŘÍZENÍ CÍRKVE	237
1. „Hierarchie“	237
2. „Hierarchické“ zřízení církve	238

3. Třetí kapitola Konstituce o církvi	241
4. Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi	249
5. Biskupská konference	252
6. Kněží a jáhnové	255

III. VELKÁ ÚCTA PŘED NEUSKUTEČNITELNÝM ÚŘADEM	258
--	-----

Doporučená literatura	261
-----------------------------	-----

KAPITOLA OSMÁ

„Toto schéma se mi nelíbí“ (*Písmo, tradice, učitelský úřad a teologie*)

I. UČITELSKÝ ÚŘAD NAD PÍSMEM?	262
-------------------------------------	-----

II. PREHISTORIE KONSTITUCE O ZJEVENÍ	264
1. Předběžný soud	264
2. Předehra: „Biblické hnutí“	265
3. „Historickokritický výklad bible“	266
4. „Tradice“	269
5. Ke vzniku konstituce	271

III. CO Z TOHO VZEŠLO?	273
1. Nejdůležitější výpovědi Konstituce o zjevení	273
2. Svoboda teologie	276

Doporučená literatura	279
-----------------------------	-----

KAPITOLA DEVÁTÁ

„Perfidi Judaei“? (*Církev, Izrael a různá náboženství*)

I. VELKÝ PÁTEK PŘED KONCILEM	281
------------------------------------	-----

II. PREHISTORIE PROHLÁŠENÍ O NEKŘEŠŤANSKÝCH NÁBOŽENSTVÍCH	282
1. Jan XXIII. a Židé	282
2. Iniciativy v předpolí	283
3. Ústřední cíle	283
III. KŘÍŽOVÁ CESTA TEXTU	284
1. Od zadání úkolu až k prvotnímu návrhu	284
2. Takzvaná aféra Wardi	286
3. Od dekretu o ekumenismu k Prohlášení	287
4. Rozšíření na Prohlášení o náboženstvích	291
IV. K OBSAHU PROHLÁŠENÍ	292
1. Církev a nekřesťanská náboženství	292
2. Církev a židovstvo	294
3. Církev a náboženská svoboda	295
Doporučená literatura	297

KAPITOLA DESÁTÁ

„Archa Noemova“ (Církev v dnešním světě)

I. SPORY O CÍL	300
II. DOBA PŘED KONCILEM	302
1. Takzvaný text jedna	302
2. Dialog bez partnera dialogu?	306
3. Papežské iniciativy	307
4. Průlom	308
III. PROBLÉMOVÉ KLÍČOVÉ BODY HISTORIE TEXTU	309
1. Ani mnoho kuchařů kaši nezkazí	309
2. Předlohy textu	310
3. Iniciativa Ekumenické rady církví	311
4. Problémové klíčové body	313
5. Dvě plenární diskuse	316

IV. NĚKOLIK PŘÍKLADŮ KLÍČOVÝCH BODŮ PASTORÁLNÍ KONSTITUCE	320
1. Uspořádání konstituce	321
2. Ateismus	322
3. Manželství a rodina	323
4. Církev a stát	327
5. Válka a mír	329
V. KRÁTKÉ HODNOCENÍ	334
Doporučená literatura	336

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

„Třetí epocha církevních dějin“ (*Trvalý význam Druhého vatikánského koncilu*)

I. RETROSPEKTIVNÍ POHLED S VYSTRŽLIVĚLOU NADĚJÍ	337
1. Tři hlasy	337
2. Trvalé výsledky	340
3. Ambivalentní výsledky	342
II. TRVALÝ VÝZNAM DRUHÉHO VATIKÁNSKÉHO KONCILU	344
1. Základní teologická interpretace	344
2. Základní teologický úkol	346
III. DOBA PO KONCILU	347
1. „Restaurace“?	347
2. Pouze „restaurace“?	359
IV. TRVALÉ ÚKOLY PLYNOUCÍ Z IMPULSŮ KONCILU	362
1. Odpověď na ateismus	362
2. Inkulturace liturgie	363
3. Kolegialita biskupů	363
4. Revidovatelný jazyk	363

V. TŘETÍ VATIKÁNSKÝ KONCIL?	364
VI. SEN O CÍRKVI	366
Doporučená literatura	367
Poznámky	371
O autorovi	417
Seznam zkratk	419
Jmenný rejstřík	423
Věcný rejstřík	427
Seznam citovaných či zmíněných koncilových dokumentů ...	433